

NGO 2010 Streszczenie wyników badania.

Badanie miało miejsce w pierwszej połowie 2010 roku, zostało przeprowadzone na próbie 65 organizacji pozarządowych z regionu. Z populacji losowo wybrana została próba 350, organizacji, do których drogą listową wysłane zostało narzędzie badawcze rozbudowany kwestionariusz ankiety. Narzędzie zostało odesłane przez 65 organizacji.

Prawie wszystkie z badanych organizacji (89%) posiadają status prawny zarejestrowanego stowarzyszenia. Także w kwestii statusu założycieli organizacji panuje duża jednorodność - 82% założycieli to osoby indywidualne. Do różnego rodzaju szerszych struktur, skupiających organizacje pozarządowe o charakterze krajowym, przynależy 41% badanych organizacji. Natomiast do struktur o charakterze ponadnarodowym - 13%. Wśród organizacji, które nie przynależą do żadnych struktur, zaledwie 10 zadeklarowało brak chęci przynależenia do szerszych struktur. Odwrotna sytuacja ma miejsce, gdy chodzi o struktury międzynarodowe zaledwie jedna piąta badanych deklaruje chęć przystąpienia do takiej organizacji, a ponad połowa respondentów jest niezdecydowana w tej kwestii. Najbardziej rozpowszechnioną formą działalności wśród organizacji była działalność sportowo-rekreacyjna oraz, związana z realizacją hobby. Następnie działania związane z kulturą i sztuką oraz pomocą społeczną. Do najistotniejszych działań, prowadzonych przez badane NGO w ciągu ostatnich 2 lat, należą: bezpośrednie świadczenie usług członkom, animowanie współpracy między organizacjami, mobilizowanie i edukowanie opinii publicznej dla poparcia działań organizacji. Dominujący obszar działalności badanych organizacji pozarządowych to głównie obszary lokalne, takie jak gminy, miasta i powiaty (odpowiednio 54%, 40% i 35% wskazań). Zdecydowana większość z badanych organizacji realizuje projekty; 70% badanych organizacji zadeklarowało, że w ciągu ostatnich dwóch lat zrealizowało lub podjęło się jakiegoś projektu. W przypadku liczby zrealizowanych projektów tendencja jest stała i mieści się w przedziale obejmującym najmniejszą liczbę zrealizowanych projektów (52% wskazań na przedział od 1 do 5 projektów).

Wielkość zarządu, mieściła się przeważnie w przedziale od 3 do 5 osób, co stanowiło około 65% zarządów w próbie. Około 27% organizacji posiadało zarząd większy niż 5 osób. Natomiast tylko jedna organizacja posiadała dwuosobowy zarząd. Liczba kobiet w zarządach badanych organizacji wynosi 65%. Respondenci poproszeni o określenie czyjej opinii zasięgają gdy określają kierunki rozwoju i strategię działania swoich organizacji, stwierdzili że zwracają się do członków swoich organizacji. Za istotne, ale już nie w takim stopniu, zostały także uznane uzgodnienia ze społecznością lokalną oraz beneficjentami organizacji. Zaledwie 16% badanych organizacji posiada płatny personel. Organizacje mają przeważnie kilkudziesięciu członków. Respondenci uważają, że ponad połowa

członków ich organizacji jest aktywna i angażuje się w organizacji. Pozytywnym aspektem działalności organizacji pozarządowych w regionie, wynikającym z badań jest odsetek osób w ramach organizacji pozarządowych płacących składki członkowskie (o ile są one wymagane przez organizacje). Ponad połowa organizacji deklaruje że więcej niż 50% ich członków regularnie płaci składki. Nieco ponad połowa (53%) badanych organizacji korzysta z pomocy wolontariuszy. Najczęściej jest to mała liczba osób. Z pomocy od 1 do 10 wolontariuszy korzysta ponad połowa organizacji, około 30% korzysta z pomocy od 10 do 25 wolontariuszy. Natomiast 15% korzysta z pomocy większej liczby wolontariuszy. Przychody organizacji mieszczą się głównie w przedziale pomiędzy 1 a 100 tys. złotych (około 50% wskazań). Deklaracje odnośnie przychodów w latach poprzednich pokazują pewien pozytywny trend organizacje zdobywają coraz większe środki finansowe na działalność statutową.

Kwestia pobierania opłat za korzystanie z usług podzieliła organizacje. Większość (60%) deklaruje, że w żadnej postaci nie pobiera opłat. Jednak należy zauważyć, że ponad 40% respondentów takie opłaty pobiera. Jest to zgodne z deklarowanymi zapisami w statutach organizacji, w których 48% pozwala na prowadzenie działalności odpłatnej nie dla zysku, w tym 19% na prowadzenie działalności gospodarczej. Organizacje, które zadeklarowały możliwość prowadzenia działalności odpłatnej, mają taką możliwość już od jakiegoś czasu, średnio od ponad 6 lat. Natomiast zaledwie 2 organizacje prowadzą zarejestrowaną działalność gospodarczą, przy czym prawie 70% badanych organizacji deklaruje, że nigdy nie prowadziło takiej działalności. Działalność gospodarcza badanych organizacji skupia się głównie na dwóch polach: działalności turystycznej oraz organizacji różnego rodzaju wydarzeń. Najistotniejszym źródłem finansowania dla badanych organizacji pozarządowych są źródła wewnętrzne (w postaci składek członkowskich). Do najistotniejszych źródeł zewnętrznych należą przede wszystkim źródła samorządowe oraz darowizny. Prowadzenie księgowości jest jednym z istotnych wymogów ustawowych funkcjonowania zarejestrowanych stowarzyszeń oraz fundacji. Mimo to „tylko” 83% badanych organizacji prowadzi księgowość. Organizacje, które prowadzą księgowość, najczęściej korzystają z usług osoby bez formalnych uprawnień.

Trochę ponad połowa organizacji planuje pozostawić swoją działalność na takim samym poziomie, natomiast 35% organizacji chciałoby swoją działalność rozwinąć. Do najmniej odczuwanych przez badane organizacje pozarządowe problemów można zaliczyć: konflikty wewnątrz organizacji, brak współpracy wśród organizacji pozarządowych oraz zbyt wysokie obciążenia podatkowe. Najbardziej istotnymi formami działań dla organizacji są: dbanie o swój wizerunek, pozyskiwanie nowych członków oraz źródeł finansowania. W większości działania te wykonywane były własnymi siłami organizacji. Natomiast w swoich działania najwięcej pomocy otrzymały ze strony organizacji wyspecjalizowanych we wspieraniu innych organizacji pozarządowych. Na dalszych miejscach

organizacje korzystały z pomocy innych organizacji pozarządowych oraz administracji (zarówno samorządowej, jak i publicznej).

Za najważniejsze dla realizacji celów organizacji uznane zostały głównie instytucje samorządu lokalnego oraz inne organizacje pozarządowe. Do grup, z którymi najczęściej kontaktują się badane organizacje pozarządowe, należą: organizacje pozarządowe w Polsce, instytucje użyteczności publicznej, media lokalne, samorząd lokalny, lokalna społeczność. Współpraca z powyższymi podmiotami przybiera różnorodne formy. Do najistotniejszych aspektów współpracy z innymi organizacjami pozarządowymi należy przede wszystkim wymiana doświadczeń i informacji, a także współpraca w projektach oraz wsparcie finansowe i merytoryczne. Współpraca z instytucjami użyteczności publicznej, takimi jak na przykład domy kultury czy muzea, opiera się głównie na wsparciu materialnym. Przybiera to między innymi postać użyczenia przestrzeni, czy też innych zasobów instytucji.

Z badanych organizacji 40% próbowało pozyskać środki z Funduszy Europejskich. Najpopularniejszym funduszem, z jakiego korzystają badane organizacje, jest Program Operacyjny Kapitał Ludzki. Większość organizacji (60%) nie korzystała z pomocy w składaniu wniosków. Pozostali korzystali z różnorodnego i szerokiego spektrum instytucji.

Prawie połowa (47%) z badanych organizacji dysponuje komputerem, z czego 26% posiada wyłącznie jeden komputer. Także ponad połowa (53%) organizacji dysponuje dostępem do Internetu.

Jednym z definiujących wymiarów który wyróżnia trzeci sektor na tle innych sektorów, są reprezentowane wartości. Aby dać temu wyraz w naszym badaniu respondentom został przedstawiony szeroki wachlarz różnych wartości. Do głównych wartości, z którymi identyfikują się badane organizacje, zaliczyć należy: uczciwość, skuteczność, zaangażowanie oraz bezinteresowność. Natomiast kategorią, która uzyskała zdecydowanie najwięcej negatywnych wskazań był wynik ekonomiczny/zysk. Badane organizacje poproszono o to, by stwierdziły, w jakim stopniu zgadzają się z przedstawionymi stwierdzeniami. W kwestii pobierania opłat przez organizacje zdania są podzielone, jednak z tendencją bardziej ku możliwości pobierania przez organizacje opłat za wybrane działania. Jednak większość respondentów zgadza się z twierdzeniem, że opłaty pobierane przez organizacje powinny być związane tylko z kosztami świadczenia usług. Do pewnego stopnia respondenci zgodzili się ze stwierdzeniem, że udzielając pomocy organizacje pozarządowe nie uczą swoich beneficjentów samodzielności. Respondenci zdecydowanie popierają twierdzenie, że angażowanie się przez organizacje pozarządowe w działalność gospodarczą jest zwykle źle odbierane przez ludzi. Także zdecydowanie popierają stwierdzenie, że osoby pracujące społecznie mogą zaoferować coś, czego nie może dać płatny personel. Natomiast respondenci są dosyć podzieleni w kwestii skuteczności działań organizacji pozarządowych w szerokim, ogólnokrajowym kontekście.